

Dz. U. 2026 poz. 1155**USTAWA**

z dnia 31 lipca 2026 r.

**o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi
oraz ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych**

Art. 1. W ustawie z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi (Dz. U. z 2025 r. poz. 1402 i 1847 oraz z 2026 r. poz. 875 i 1123) po rozdziale 3 dodaje się rozdział 3a w brzmieniu:

„Rozdział 3a

**Rekultywacja, scalanie i wykup gruntów zdewastowanych w wyniku powodzi lub gruntów
zdegradowanych w wyniku powodzi**

Art. 57a. Ilekroć w niniejszym rozdziale jest mowa o gruntach:

- 1) zdewastowanych w wyniku powodzi – należy przez to rozumieć grunty rolne lub leśne, które utraciły całkowicie wartość użytkową w wyniku wystąpienia powodzi;
- 2) zdegradowanych w wyniku powodzi – należy przez to rozumieć grunty rolne lub leśne, których wartość użytkowa została ograniczona w wyniku wystąpienia powodzi.

Art. 57b. W zakresie nieuregulowanym w niniejszym rozdziale do:

- 1) rekultywacji gruntów stosuje się przepisy ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 82 oraz z 2026 r. poz. 781, 875 i 1155);
- 2) scalania gruntów stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1197).

Art. 57c. 1. W przypadku gruntów rolnych zdewastowanych w wyniku powodzi i gruntów rolnych zdegradowanych w wyniku powodzi, starosta, na wniosek właściciela tych gruntów złożony w terminie 6 miesięcy od dnia wystąpienia powodzi, dokonuje analizy zasadności ich rekultywacji na cele rolnicze oraz możliwości otrzymania przez właściciela tych gruntów w zamian gruntów o równej wartości szacunkowej ustalonej zgodnie z art. 57i w wyniku scalenia z wykorzystaniem gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa, w tym gruntów wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

2. Analiza, o której mowa w ust. 1, obejmuje:

- 1) określenie stopnia utraty lub ograniczenia wartości użytkowej gruntów rolnych;
- 2) ocenę zasadności rekultywacji gruntów, o których mowa w ust. 1, na cele rolnicze;
- 3) ocenę zagrożenia ponowną dewastacją lub degradacją gruntów rolnych w wyniku wystąpienia powodzi.

3. Stopień utraty lub ograniczenia wartości użytkowej gruntów rolnych ustala się na podstawie opinii upoważnionego przez starostę rzeczoznawcy, który posiada wiedzę i doświadczenie z zakresu gleboznawstwa, klasyfikacji gruntów oraz bonitacji gleb. Opinia rzeczoznawcy określa kierunek zagospodarowania tych gruntów albo kierunek ich rekultywacji oraz zawiera zakres rzeczowy rekultywacji wraz z kosztorysem prac. Przy sporządzaniu opinii rzeczoznawca nie jest związany ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczącymi gruntów rolnych objętych opinią.

4. Rekultywację gruntów, o których mowa w ust. 1, na cele rolnicze uznaje się za niezasadną, jeżeli analiza, o której mowa w ust. 1, wykáže, że:

- 1) koszt rekultywacji tych gruntów przekracza pięciokrotność średniej ceny 1 ha gruntów rolnych w województwie, w którym są one położone, wynikającej z danych statystyki publicznej udostępnianych przez Główny Urząd

Statystyczny w Banku Danych Lokalnych, według ostatnich danych dostępnych dla roku poprzedzającego rok wystąpienia powodzi lub

- 2) grunty te są położone na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi co najmniej 10 %, lub
- 3) grunty te są położone na obszarze istniejących lub planowanych polderów zalewowych albo planowanych do budowy zbiorników służących ochronie przeciwpowodziowej, wskazanych w aktach planowania przestrzennego lub planach zarządzania ryzykiem powodziowym.

5. Jeżeli z analizy, o której mowa w ust. 1, wynika, że rekultywacja gruntów, o których mowa w ust. 1, na cele rolnicze jest niezasadna, starosta wydaje decyzję o odmowie przeprowadzenia tej rekultywacji.

Art. 57d. 1. Grunty zdewastowane w wyniku powodzi i grunty zdegradowane w wyniku powodzi, w odniesieniu do których starosta wydał decyzję o odmowie przeprowadzenia rekultywacji na cele rolnicze, wydziela się w wyniku scalenia na rzecz Skarbu Państwa. Dotychczasowemu właścicielowi tych gruntów wydziela się w zamian grunty o równej wartości szacunkowej ustalonej zgodnie z art. 57i.

2. Grunty wydzielone w wyniku scalenia pod drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych stają się własnością gminy z dniem, w którym decyzja o zatwierdzeniu projektu scalenia gruntów stała się ostateczna.

3. Grunty, o których mowa w ust. 1, stają się własnością Skarbu Państwa z dniem, w którym decyzja o zatwierdzeniu projektu scalenia gruntów stała się ostateczna, i z tym dniem wchodzi w skład zasobu nieruchomości Skarbu Państwa.

Art. 57e. 1. Postępowaniem scaleniowym prowadzonym na podstawie niniejszego rozdziału mogą być objęte grunty:

- 1) zdewastowane w wyniku powodzi lub grunty zdegradowane w wyniku powodzi;
- 2) sąsiadujące z gruntami, o których mowa w pkt 1, jeżeli objęcie ich postępowaniem scaleniowym jest uzasadnione celami scalenia;
- 3) stanowiące własność Skarbu Państwa, w tym grunty wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, możliwe do wykorzystania jako grunty o równej wartości szacunkowej za grunty, o których mowa w pkt 1 i 2;
- 4) sąsiadujące z gruntami, o których mowa w pkt 3, choćby nie stanowiły własności Skarbu Państwa, jeżeli objęcie ich postępowaniem scaleniowym jest uzasadnione celami scalenia.

2. Starosta określa obszar scalenia, którym mogą być objęte grunty położone na terenie jednej gminy lub kilku gmin. Obszar scalenia nie musi stanowić zwartego kompleksu gruntów.

3. W celu umożliwienia wydzielenia gruntów o równej wartości szacunkowej za grunty będące przedmiotem umowy dzierżawy, za zgodą dzierżawcy oraz podmiotu gospodarującego nieruchomością Skarbu Państwa stanowiącą przedmiot umowy dzierżawy, do scalenia mogą być włączone grunty będące przedmiotem tej umowy.

Art. 57f. 1. Postępowanie scaleniowe wszczyna się z urzędu.

2. Przed wszczęciem postępowania scaleniowego starosta, w uzgodnieniu z samorządem województwa, dokonuje analizy możliwości przeprowadzenia postępowania scaleniowego, biorąc pod uwagę w szczególności:

- 1) wynik konsultacji z właścicielami gruntów zdewastowanych w wyniku powodzi lub gruntów zdegradowanych w wyniku powodzi;
- 2) informację od podmiotu gospodarującego nieruchomościami Skarbu Państwa o gruntach, które mogą zostać objęte scaleniem;
- 3) proponowany obszar scalenia;
- 4) zakres zagospodarowania poscaleniowego;
- 5) termin oraz szacowane koszty wykonania scalenia gruntów i zagospodarowania poscaleniowego;
- 6) wpływ planowanego scalenia gruntów oraz zagospodarowania poscaleniowego na środowisko, w tym na obszary Natura 2000.

Art. 57g. Prace scaleniowe oraz zagospodarowanie poscaleniowe finansuje się ze środków budżetu państwa pochodzących z rezerwy celowej przeznaczonej na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków.

Art. 57h. 1. Prace scaleniowe koordynuje i wykonuje samorząd województwa przy pomocy jednostek organizacyjnych właściwego samorządu województwa utworzonych do realizacji tych zadań, a w przypadku braku takich jednostek – na podstawie porozumienia z innym samorządem województwa.

2. Przez prace scaleniowe realizowane na gruntach zdewastowanych w wyniku powodzi lub gruntach zdegradowanych w wyniku powodzi rozumie się także prace i czynności niezbędne do:

- 1) określenia obszaru scalenia;
- 2) opracowania projektu scalenia gruntów;
- 3) wyznaczenia na gruncie projektu scalenia gruntów i okazania go uczestnikom scalenia;
- 4) stabilizacji punktów granicznych projektu scalenia gruntów trwałymi znakami granicznymi, chyba że warunki terenowe na to nie pozwalają.

Art. 57i. 1. Wartość gruntów objętych scaleniem szacuje się na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków według stanu ujawnionego w tej ewidencji na dzień poprzedzający dzień wystąpienia powodzi.

2. Szacunek części składowych gruntów podlegających scaleniu jest wykonywany przez rzeczoznawcę majątkowego. W szacunku nie uwzględnia się wartości krzewów i drzew w wieku do 10 lat, niebędących nasadzeniami.

Art. 57j. 1. Decyzja starosty o zatwierdzeniu projektu scalenia gruntów stanowi podstawę do zmiany umowy dzierżawy przez podmiot gospodarujący nieruchomościami Skarbu Państwa albo rozwiązania umowy dzierżawy bez odszkodowania za wcześniejsze rozwiązanie tej umowy.

2. Rozwiązanie umowy dzierżawy i wydanie nieruchomości następują w terminie 12 miesięcy od dnia, w którym decyzja o zatwierdzeniu projektu scalenia gruntów stała się ostateczna. Do rozwiązania umowy dzierżawy nie jest wymagana zgoda dzierżawcy.

Art. 57k. 1. Termin objęcia w posiadanie gruntów wydzielonych w wyniku scalenia nie może być dłuższy niż 12 miesięcy od dnia, w którym decyzja o zatwierdzeniu projektu scalenia gruntów stała się ostateczna.

2. Jeżeli grunty wydzielone w wyniku scalenia były objęte umową dzierżawy, objęcie tych gruntów w posiadanie może nastąpić niewcześniejsz niż po ich wydaniu przez dzierżawcę zgodnie z art. 57j ust. 2.

Art. 57l. 1. W przypadku gdy w wyniku analizy, o której mowa w art. 57f ust. 2, starosta ustali, że w zamian za grunty zdewastowane w wyniku powodzi lub grunty zdegradowane w wyniku powodzi, w odniesieniu do których wydał decyzję o odmowie przeprowadzenia rekultywacji na cele rolnicze, nie ma możliwości wydzielenia na rzecz właściciela tych gruntów o równej wartości szacunkowej ustalonej zgodnie z art. 57i, starosta:

- 1) informuje właściciela tych gruntów o możliwości złożenia wniosku, o którym mowa w pkt 2;
- 2) na wniosek właściciela tych gruntów złożony w terminie 6 miesięcy od dnia doręczenia informacji, o której mowa w pkt 1, wydaje decyzję o ich wykupie na rzecz Skarbu Państwa.

2. Jeżeli przypadek, o którym mowa w ust. 1, dotyczy części działki ewidencyjnej, wykupowi podlega geodezyjnie wydzielona część tej działki. Jeżeli pozostała część działki ewidencyjnej nie nadaje się do prawidłowego wykorzystywania na dotychczasowe cele, wykupowi podlega również ta część.

3. W decyzji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, określa się wartość gruntów podlegających wykupowi.

4. Wartość gruntów podlegających wykupowi ustala się na podstawie opinii rzeczoznawcy majątkowego, według stanu tych gruntów na dzień poprzedzający dzień wystąpienia powodzi oraz według wartości rynkowej tych gruntów na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 1 pkt 2.

5. Przy ustalaniu stanu gruntów, o którym mowa w ust. 4, uwzględnia się dane ujawnione w ewidencji gruntów i budynków w zakresie użytków gruntowych, klas bonitacyjnych oraz powierzchni tych użytków.

6. Z dniem, w którym decyzja, o której mowa w ust. 1 pkt 2, stała się ostateczna, grunty podlegające wykupowi stają się własnością Skarbu Państwa.

7. Zapłata kwoty odpowiadającej wartości gruntów określonej w decyzji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, następuje w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja ta stała się ostateczna.

8. Wykup gruntów zdewastowanych w wyniku powodzi lub gruntów zdegradowanych w wyniku powodzi finansuje się ze środków budżetu państwa pochodzących z rezerwy celowej przeznaczonej na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 82 oraz z 2026 r. poz. 781 i 875) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 20:

a) w ust. 2 po wyrazach „przy wykorzystaniu środków budżetu województwa, o których mowa w art. 22b ust. 1,” dodaje się wyrazy „lub środków pochodzących z budżetu państwa z rezerwy celowej przeznaczonej na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków,”

b) dodaje się ust. 7–11 w brzmieniu:

„7. W przypadku gruntów zdewastowanych lub gruntów zdegradowanych w wyniku klęsk żywiołowych lub ruchów masowych ziemi rekultywacji tych gruntów może dokonać właściciel tych gruntów, zgodnie z decyzją, o której mowa w art. 22 ust. 1, w której określa się również zakres rzeczowy i kosztorys prac rekultywacyjnych.

8. Właściciel gruntów, który dokonuje rekultywacji na podstawie ust. 7, zgłasza staroście zakończenie rekultywacji w terminie 30 dni od dnia jej zakończenia.

9. Decyzja o uznaniu rekultywacji za zakończoną stanowi podstawę przeprowadzenia gleboznawczej klasyfikacji gruntów.

10. W przypadku niedokonania rekultywacji w terminie określonym w decyzji, o której mowa w art. 22 ust. 1, lub wykorzystania środków niezgodnie z przeznaczeniem, pobrania ich nienależnie albo pobrania ich w nadmiernej wysokości, starosta, w drodze decyzji, określa kwotę środków podlegających zwrotowi oraz termin ich zwrotu.

11. Do zwrotu środków, o którym mowa w ust. 10, w tym do ustalania kwoty środków wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, pobranych nienależnie albo pobranych w nadmiernej wysokości oraz naliczania odsetek, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, z późn. zm.¹⁾) dotyczące zwrotu dotacji.”;

2) w art. 26 w ust. 2 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) wykonywania pomiarów geodezyjnych oraz dokumentowania stanu faktycznego.”;

3) w art. 28:

a) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Stopień ograniczenia wartości użytkowej gruntów ustala się na podstawie dwóch odrębnych opinii rzeczoznawców posiadających wiedzę i doświadczenie z zakresu gleboznawstwa, klasyfikacji gruntów oraz bonitacji gleb.”

b) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. W przypadku gruntów zdewastowanych lub gruntów zdegradowanych w wyniku klęsk żywiołowych lub ruchów masowych ziemi stopień ograniczenia lub utraty wartości użytkowej gruntów ustala się na podstawie jednej opinii, o której mowa w ust. 5.”

c) w ust. 7 wyrazy „ust. 1–5” zastępuje się wyrazami „ust. 1–5a”.

Art. 3. Wniosek, o którym mowa w art. 57c ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w odniesieniu do gruntów rolnych zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku powodzi, która wystąpiła we wrześniu 2024 r. na obszarze gmin objętych stanem klęski żywiołowej, może być złożony w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 4. Do postępowań dotyczących usuwania skutków powodzi, która wystąpiła we wrześniu 2024 r. na obszarze gmin objętych stanem klęski żywiołowej, w odniesieniu do gruntów rolnych zdewastowanych lub zdegradowanych w wyniku tej powodzi, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *K. Nawrocki*

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 1844 i 1846 oraz z 2026 r. poz. 426, 635, 680 i 912.